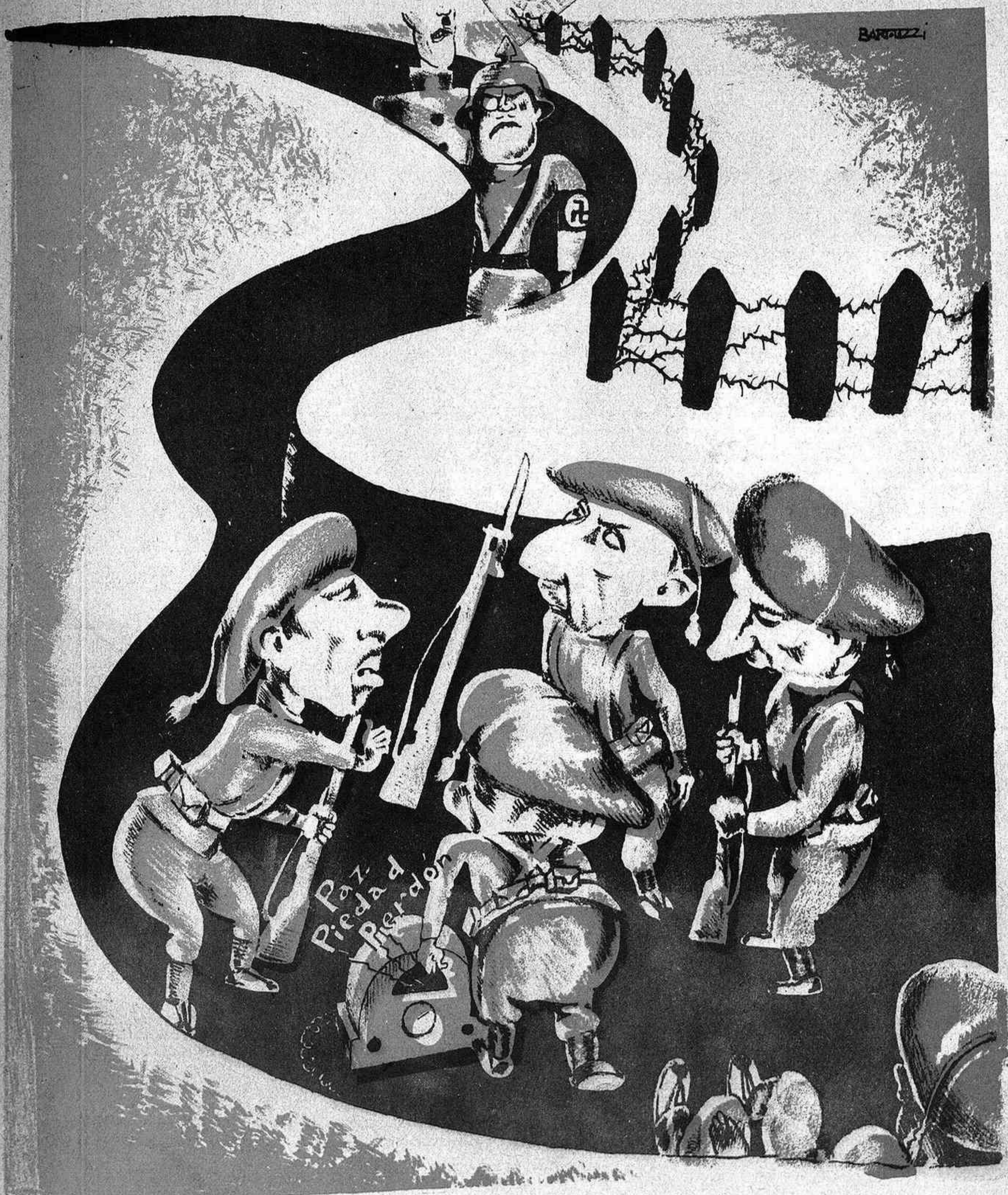

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÈFON 23994

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELÈFON 19937

CINQUANTA CÈNTIMS

-Tu, tanca, que ens vigilen!

JOCS FLORALS DE L'HUMOR

Per a commemorar ben commemorat
el segon aniversari del 19 de Juliol

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Fa un va-i-tot i obre un fabulós

CONCURS D'ANECDOTES DEL FRONT I DE LA RERAGUARDA

amb premis quantiosos, pràctics i superabundants
i d'acord amb el següent

CARTELL

I.—Tots els soldats i els obrers que cooperen al triomf de la República sobre Franco i els altres putxinel·lis que l'emparen, tenen dret a enviar al present Concurs una o més anècdotes de què siguin coneixedors —i encara millor si en fossin directament o indirectament actors— amb la publicació de les quals en el nostre setmanari, que té l'obligació de regalar amb unes gotes d'alegria els lluitadors per la llibertat de tots i la independència del país, ens proposem extreure de l'esforç de tots plegats el granet de sal i el pols de gràcia que facin més suportables les inevitables penalitats de la guerra.

II.—Per a prendre part en aquest Concurs, només cal tenir en compte:

a) Saber un fet graciós i contar-lo tal com ragi, de la millor manera que un sàpiga, en poques ratlles; les menys millor.

b) Serà considerada com a mèrit sobresortint de tota anècdota concursant la seva gràcia específica, la qual serà valorada per damunt de l'estil literari i fins i tot de la correcció gramatical amb què estigui redactada. O sigui: que el Jurat estarà més pels fets que per les paraules, amb la qual cosa demostrarà, a més a més, que toca de peus a terra.

c) Els treballs concursants han d'ésser escrits en una sola cara i no poden passar de dues quartilles, puix d'altra manera perdrien el caràcter d'anècdota i correrien el perill de convertir-se en llaunes.

d) Tots els originals han d'ésser tramesos dins un sobre clos, amb la inscripció: *Per al Concurs*, a la Redacció de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA (Aragó, 290, Barcelona), abans del 20 d'agost propvenent.

e) No serà cap obstacle per a la participació en el Concurs el fet que les anècdotes referents al Front pervinguin de la Reraguarda, o viceversa.

f) La més mínima recomanació al Jurat a favor de qualsevol dels treballs concursants, implicarà la caiguda vertical, fulminant i irrevocable del treball recomanat al fons de la cistella dels papers.

EL JURAT I EL SEU FUTUR VEREDICTE

Constituiran el Jurat Qualificador, el fall del qual serà inapel·lable (i doncs, què?) el Director i els redactors de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, els quals emetran el corresponent veredicta quinze dies després de tancada la bústia de recepció de treballs per al Concurs.

NOTES QUE, PER NO PERDRE EL COSTUM, CONVE POSAR EN TOT CARTELL QUE S'ESTIMI

Els guanyadors dels premis majors tenen la facultat de sol·licitar, i nosaltres el deure d'accedir-hi, el canvi dels objectes que se'ls concedeixen, per altres que els siguin de més utilitat, sempre que el respectiu preu sigui equiparat. Exemple: "—Home, ja veureu, a mi el calçat de campanya o de carrer no m'interessa, perquè ja en tinc... Què us sembla si el canviéssim per un cotxe...?" Per nosaltres, fet, si se'n troba un que no costi més que les sabates. La qüestió és que el guanyador quedi tan content com nosaltres de poder-li concedir el premi.

Les dones tenen tant dret com els homes a participar en aquest magne Concurs. Per als efectes de la distinció entre concursants del Front i concursants de la Reraguarda, SERAN INCLOSES EN EL PRIMER GRUP LES INFERMERES QUE PRESTIN SERVEI A LLOCS IMMEDIATS A LES LÍNIES DE FOC. Totes les altres seran incloses en el segon grup.

Ara no resta sinó desitjar-vos inspiració, humor, gràcia i ganes de contribuir a què en l'exemple gloriós que amb la nostra gesta heroica llegarem a les generacions futures, no hi manqui la fragància de l'esperit ni l'alegria del compliment del deure.

ACI US VOLEMI

Per ordre de mèrits, i a raó d'un a cadascun dels guanyadors, seran concedits

VINT PREMIS MAJORS

la llista dels quals posem a continuació

Si l'autor de l'anècdota premiada és combatent

- 1.^r Un equip militar complet, de la graduació que el guanyador ostenti.
- 2.ⁿ Una peça accessòria de vestir, o un objecte a gust del guanyador, l'import del qual no sobrepassi de 500 pessetes.
- 3.^r Un parell de calçat de campanya.
- 4.^t Una ploma estilogràfica.
- 5.e Un equip d'estris d'afaitar, compost de màquina, fulles, sabó, brotxa i mirall.
- 6.e Quatre pastilles de sabó de tocador, de bona classe, i un quilo de sabó corrent.
- 7.e Un quilo de cafè.
- 8.e Cinquanta grams de tabac.
- 9.e Un estoig de paper i sobres, per a escriure a la xicoteta.
10. Suscripció de mig any a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

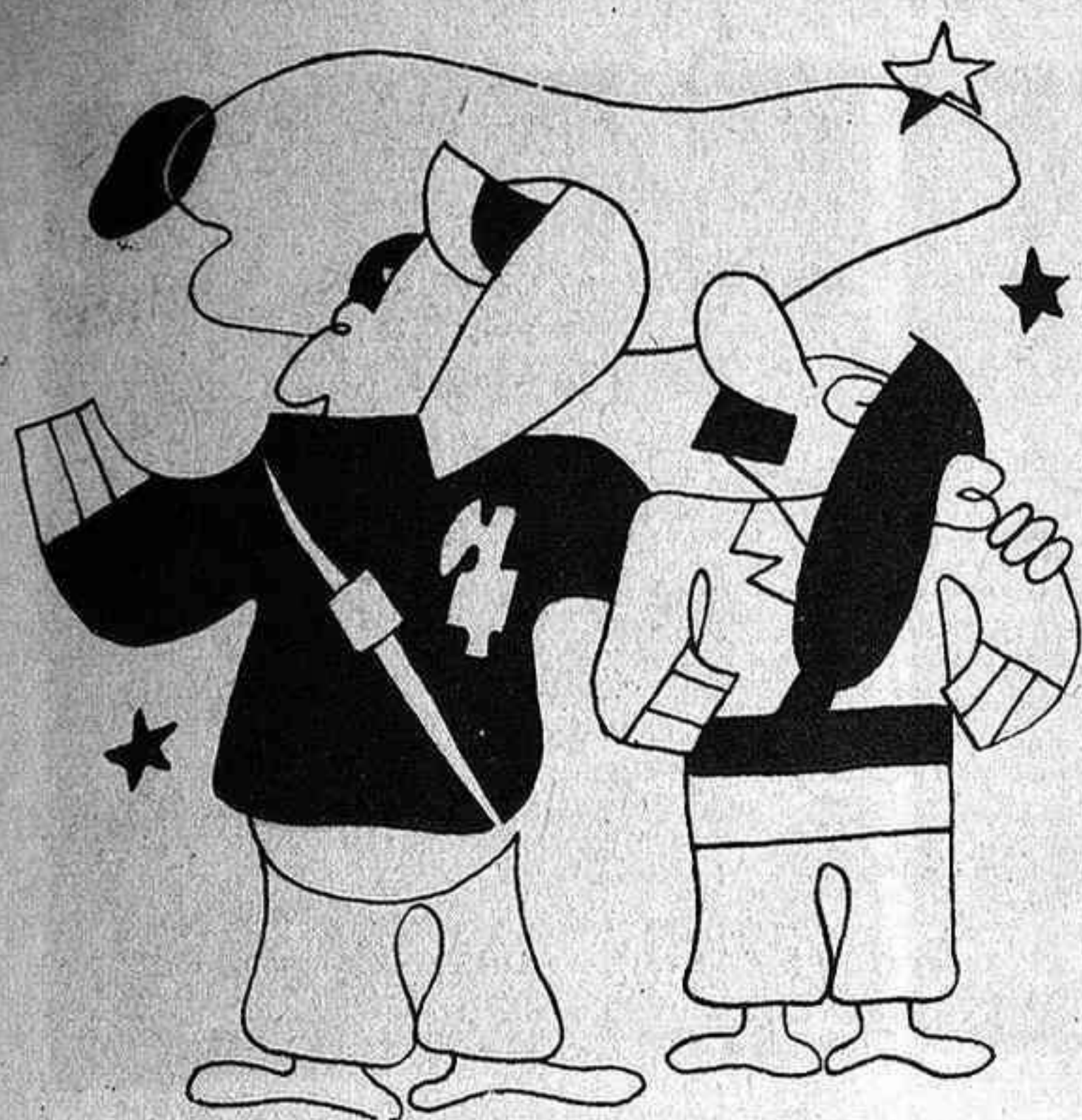
Si l'autor de l'anècdota premiada és de la reraguarda

- 1.^r Un equip de treball complet, de l'ofici al qual pertanyi el guanyador.
- 2.ⁿ Una peça accessòria de vestir, o un objecte a gust del guanyador, l'import del qual no sobrepassi de 500 pessetes.
- 3.^r Un parell de calçat de carrer.
- 4.^t Una ploma estilogràfica.
- 5.e Un equip d'estris d'afaitar, compost de màquina, fulles, sabó, brotxa i sense mirall.
- 6.e Quatre pastilles de sabó de tocador, de bona classe, i un quilo de sabó corrent.
- 7.e Un quilo de cafè.
- 8.e Cinquanta grams de tabac.
- 9.e Un estoig de paper i sobres, per a escriure al xicot.
10. Suscripció de mig any a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

MIL PREMIS DE CONSOLACIÓ, MIL de cinc pessetes cada un

que seran atorgats a totes les anècdotes que a criteri del Jurat mereixin l'honor d'ésser publicades en les pàgines de L'ESQUELLA, i els quals seran abonats bitllo-bitllo, en certificats, de plata del Banc d'Espanya.

COM FA VINT ANYS

- Diu qu'els han dit: "Senyors anglesos, us esperàvem."
- Es allò que va dir Clemenceau.
- Bufa!

EDITORIAL

Narcisisme

Nosaltres no caurem en la vulgaritat temptadora de dir que als nostres propis èxits sorprenguin la mateixa empresa. Nosaltres, en primer lloc, no som una empresa, i a més a més, nosaltres som nosaltres.

En adreçar-nos avui a dues edicions a les generacions futures, en aquest mateix Editorial, dedicant-los el nostre Extraordinari del 19 de juliol, en forma de «Caleidoscopio Epitomado del Movimiento Salvador», sabem, car nosaltres sabem sempre on anem, que les generacions futures ens escoltarien.

Avui podem afirmar sense èmfasi pueril ni pompa ni vanitat, que les generacions futures estan enterament al nostre costat.

I no solament estan amb nosaltres les generacions futures, sinó que ho estan fins i tot les «post» futures, que ja és tot el que es pot dir.

En una hora exacta, seixanta minuts comptats, les generacions

futures exhauriren el 19 de juliol la primera i ben copiosa edició del nostre «Caleidoscopio Epitomado».

Ara, en veure la llum pública aquestes ratlles, escrites sota la impressió optimista dels nostres anhels curulls d'èxit, podem afirmar que la segona i no menys copiosa edició del nostre extraordinari del 19 de juliol ha estat materialment devorada per les generacions «post» futures, o sigui, la dels homes de més enllà, que amb avariciosa fruïció han donat al nostre esforç el premi triomfal i gloriós de la immortalitat més saludable.

¿Caldrà que nosaltres mateixos destriem el significat alligador d'aquestes, ail, alligadores experiències?

Això fóra portar el nostre honest narcisisme a les extremitats odioses de la vanitat efeminada. Però en aquest terreny relliscós no ens hi trobarà ningú, ni la pròpia glò-

ria temptadora i melíflua, amb el seu cant capciós de sirena varada.

A nosaltres, la glòria, no ens farà mai perdre la serenitat ni l'equilibri de la més estricta ponderació.

Nosaltres, que al cap de dos anys de fer L'ESQUELA DE LA TORRATXA hem estat considerats per la crítica i l'opinió com els més dignes continuadors de L'ESQUELA vella i barcelonina de fa 70 anys, sabem ja per experiència com es fa riure la gent quan hom s'ho proposa i com es fa riure sense que hom s'ho hagi proposat per endavant.

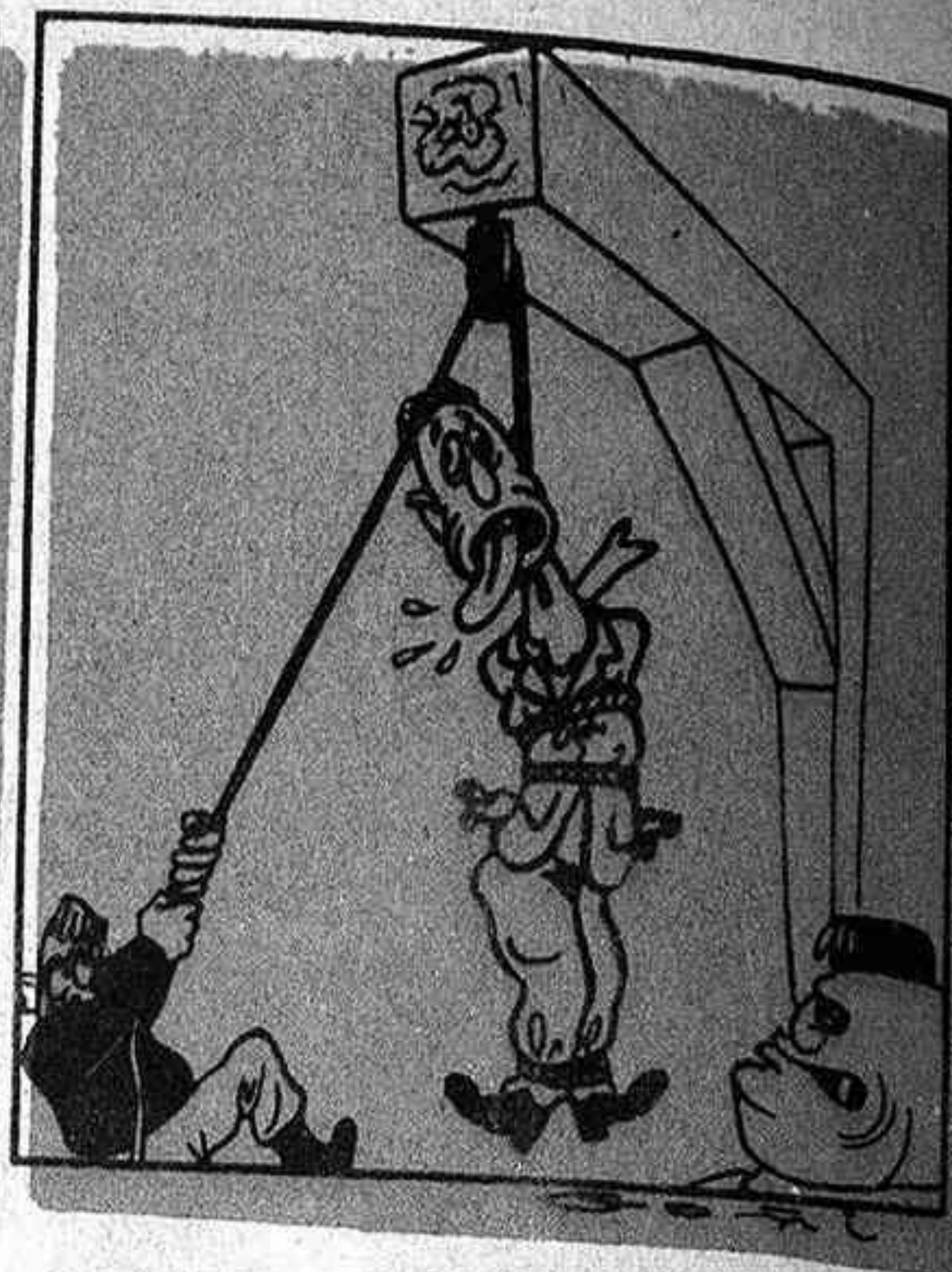
Entesos?

Nosaltres, als dos anys, ja som uns homenets, i la prova és que sense que ningú no pugui evitar-ho i sense tenir ni tan sols emissora pròpia, estem estructurant la posteritat.

Hem dit «estructurant»... i és la nostra darrera paraula.

Ep! Per ara.

El bombardeig de la catedral, explicat pels facciosos Una rivalitat d'ous com ballen

El Serrano Suñer, germà polític (polític dolent, naturalment) del «generalísimo», l'inventor del quadrilàter dels explosius Granvia, Passeig de Gràcia, Aragó, Aribau, ha intentat justificar també el bombardeig de la Catedral de Barcelona. El seu discurs no passarà a la Història, per la raó de que no ha estat pronunciat. Potser en llegir L'ES

QUELLA, però, aprofitarà els nostres arguments, i intentarà amb ells excusar-se davant dels catòlics, si n'hi ha, de la zona facciosa, als quals no els fa cap mena de gràcia que els avions dels aliats estrangers bombardegin la casa de Déu. Perquè si en aquesta guerra ni Déu pot estar tranquil...

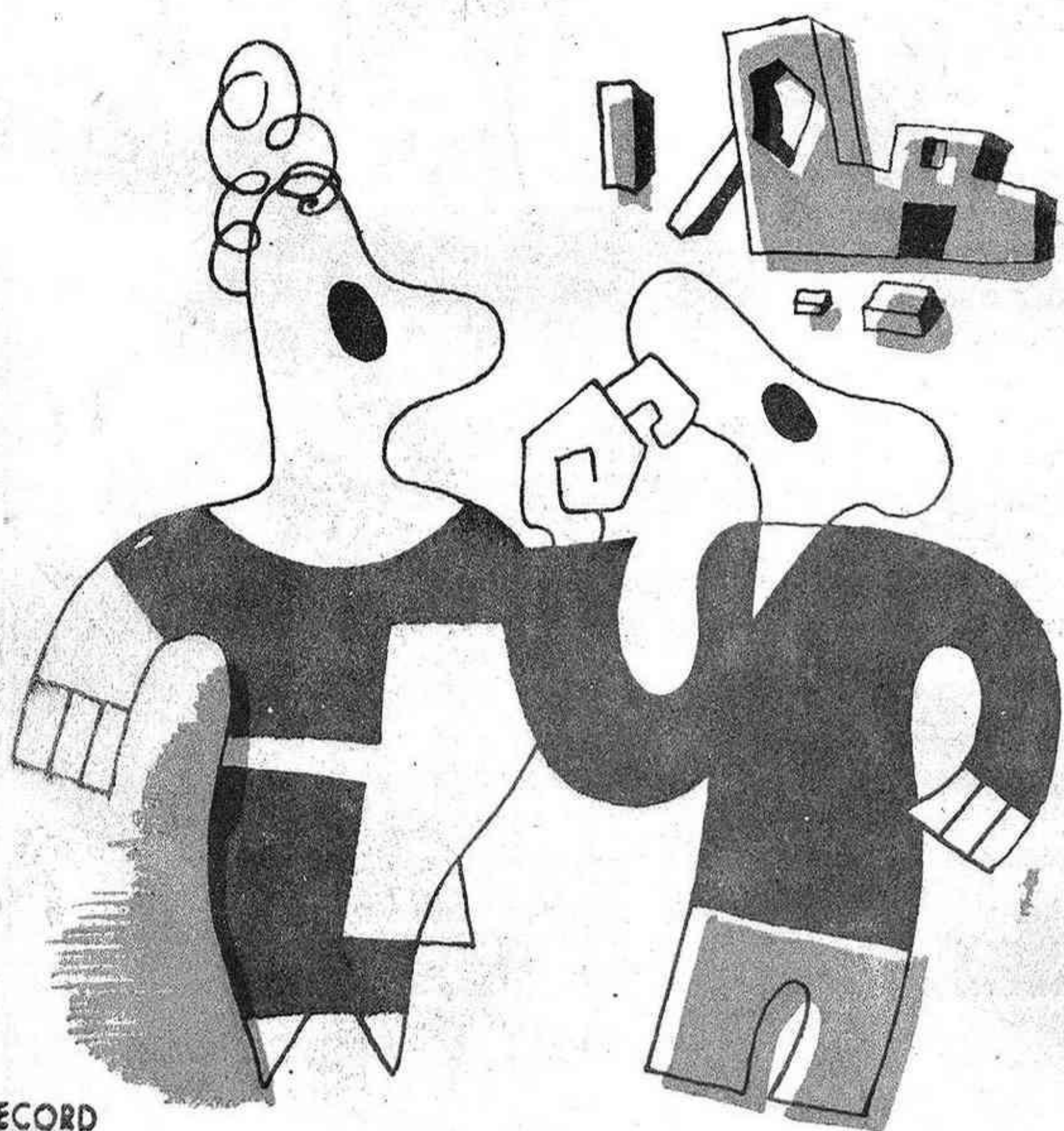
Heus ací el que els pot dir el Serrano

«Aquests dies els roigs fan una gran campanya a propòsit del bombardeig de la Catedral de Barcelona per part de la gloriosa aviació que el «caudillo» té manllevada a Mussolini. Cal no fer gaire cas d'aquests esgarips. Es veritat que hem deixat anar quatre bombes damunt del temple aquest. Però cal tenir en compte que en aquella hora no hi havia cap canonge dintre, ni tan sols un mal capellà. Potser únicament hi havia algun suposat arqueòleg, d'aquests que els roigs tenen per a fer veure al món que es preocupen del tresor artístic. Estem bé per tresors artístics!...

En canvi, la Catedral de Barcelona, als ulls de tots els bons italians... ah, vui dir: espanyols, té una significació inequívoca. És el temple de «el huevo como baila», un costum separatista que convé desarrelar d'una manera total i totalitària. Segurament que els bons espanyols que m'escolten no saben què és això de «el huevo como baila». Jo els ho explicaré, i de franc. En una part del pati, sota la imatge de Sant Jordi, aquest sant britànic que els separatistes carburia de l'ou immortal de Colom, fan aguantar cada any un ou en l'aire. Això és «el huevo como baila». Contra aquest costum, i no contra el temple, han anat les bombes de l'Espanya «nacional». Ací no hi ha altres ous que els nostres...»

Ignorem el final del discurs. El nostre taquígraf, que és menor d'edat, va considerar prudent plegar, vist el caient que prenen les coses.

talans adoptaren com a patró, per a fer la llesca als nacionalistes espanyols, cada any, per Corpus, hom procedia a l'operació de fer ballar un ou al fil d'aigua del brollador. Us adonareu tot seguit que l'operació és una «burda» rèplica al famós ou de Colom, glòria de l'Espanya catòlica i imperial. Perquè el gran navegant, un dia, davant dels Reis Catòlics, va fer aguantar un ou damunt de la taula. I els separatistes catalans, com a

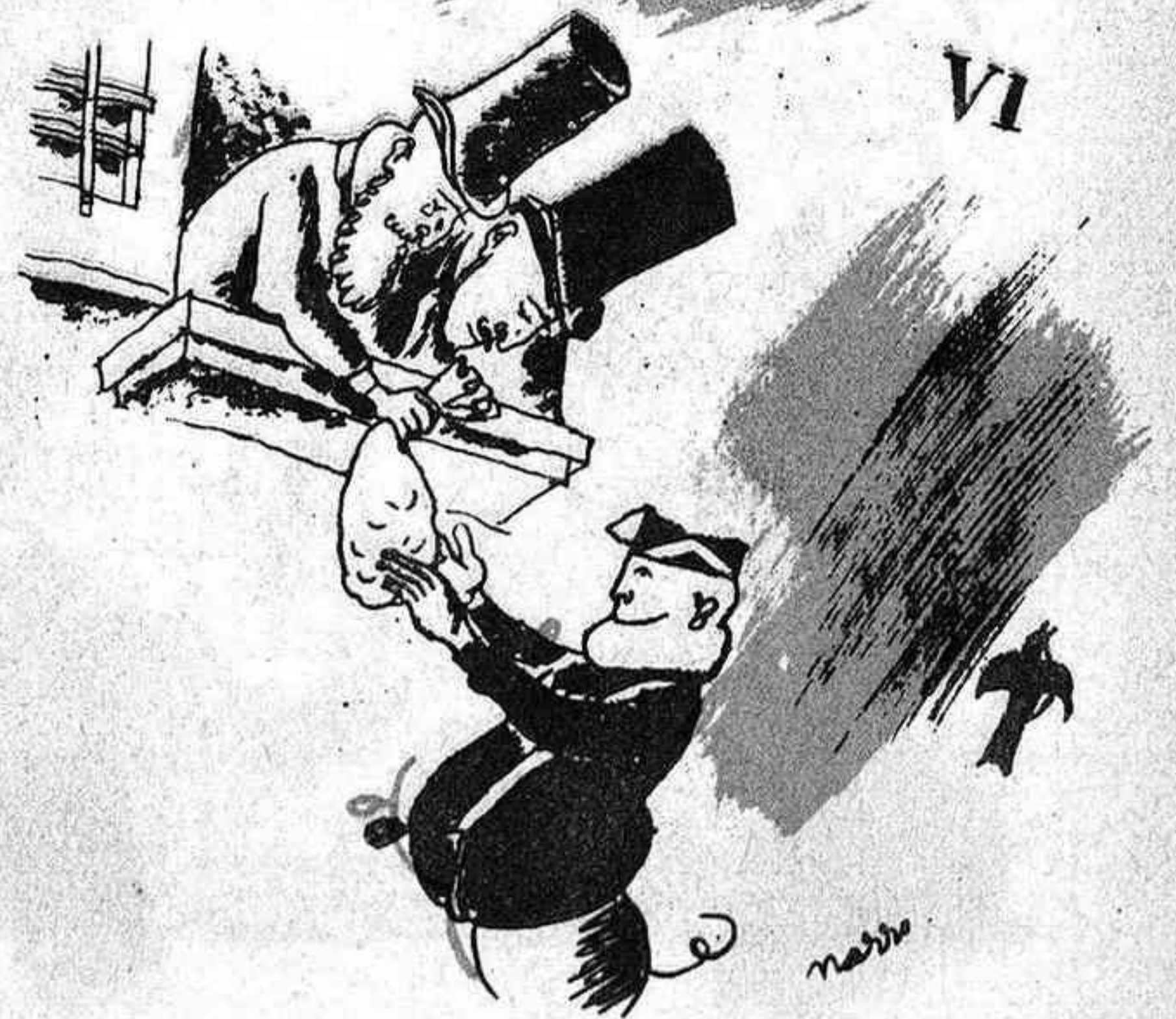
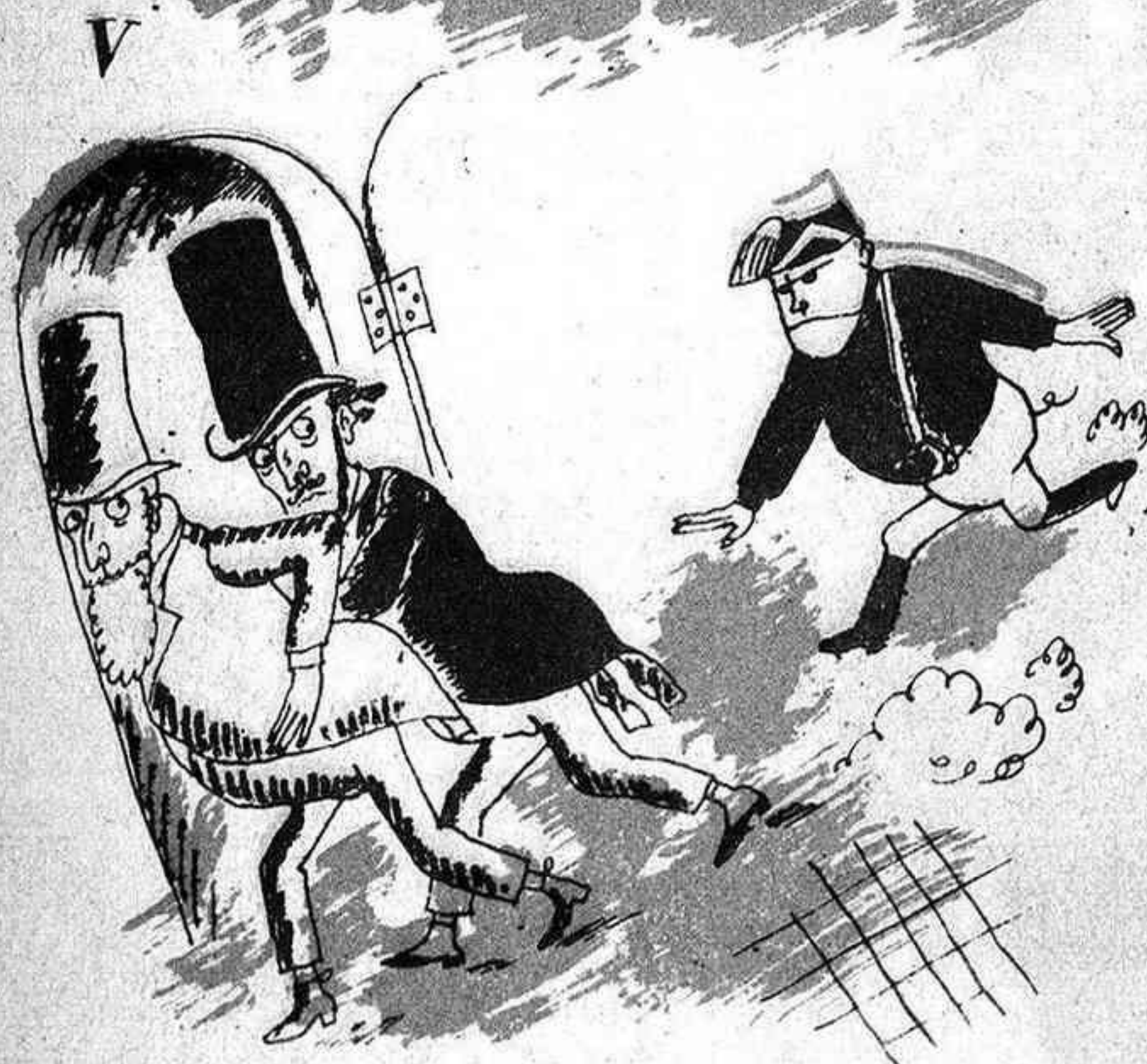
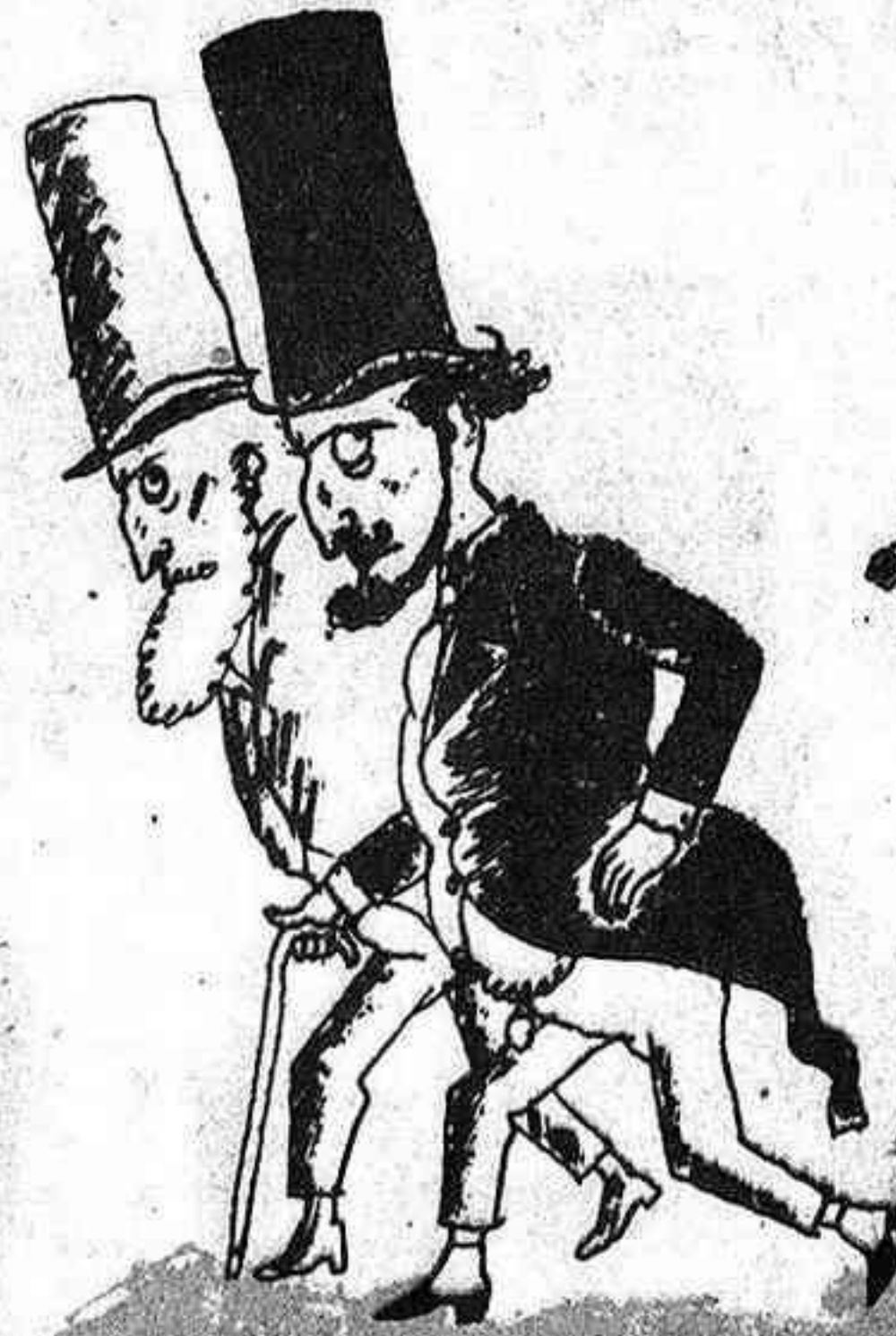
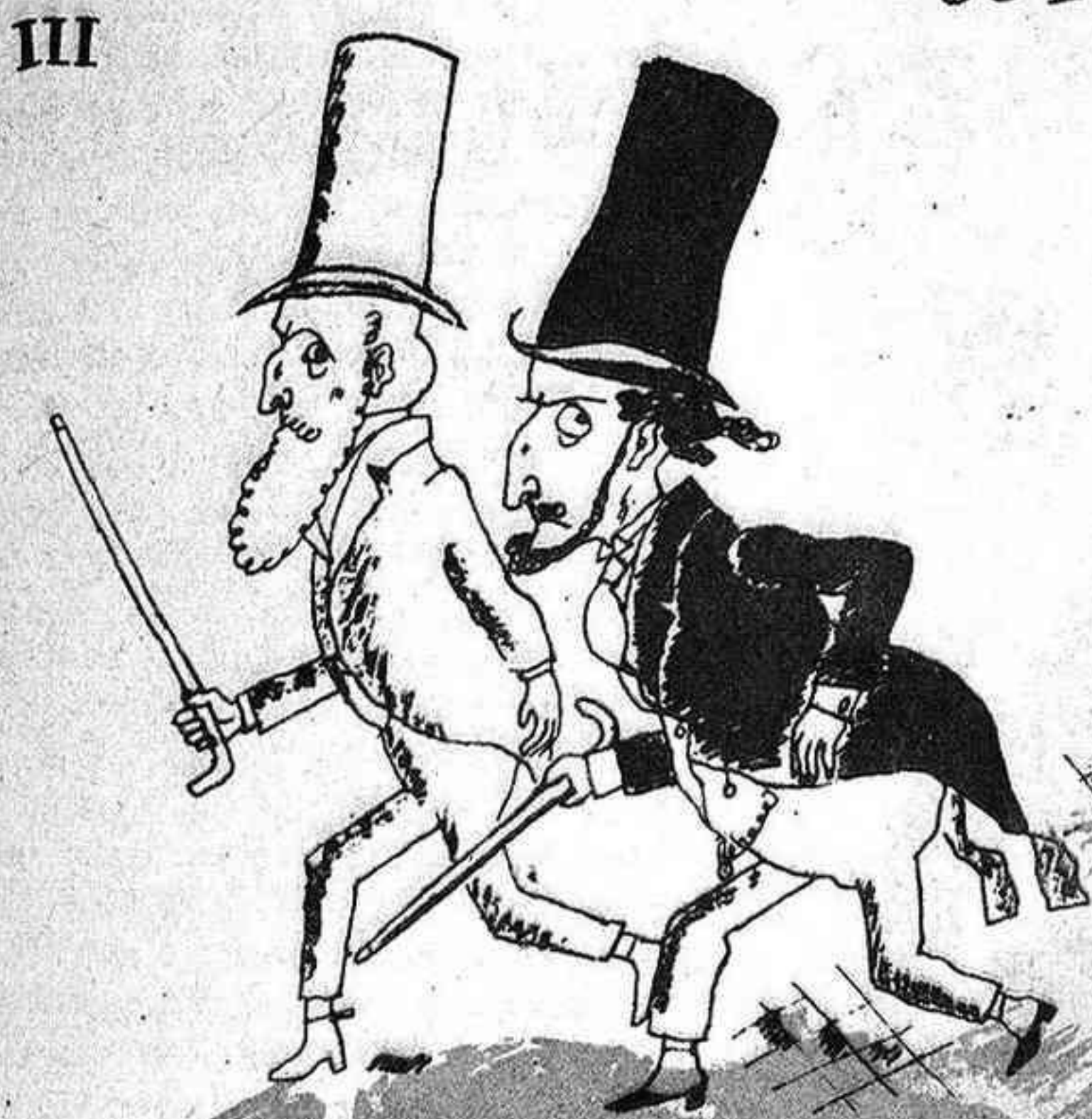
RECORD

— I aquella Comissió d'enquesta?
— Es va enquestar.

Mussolini empaita els jueus

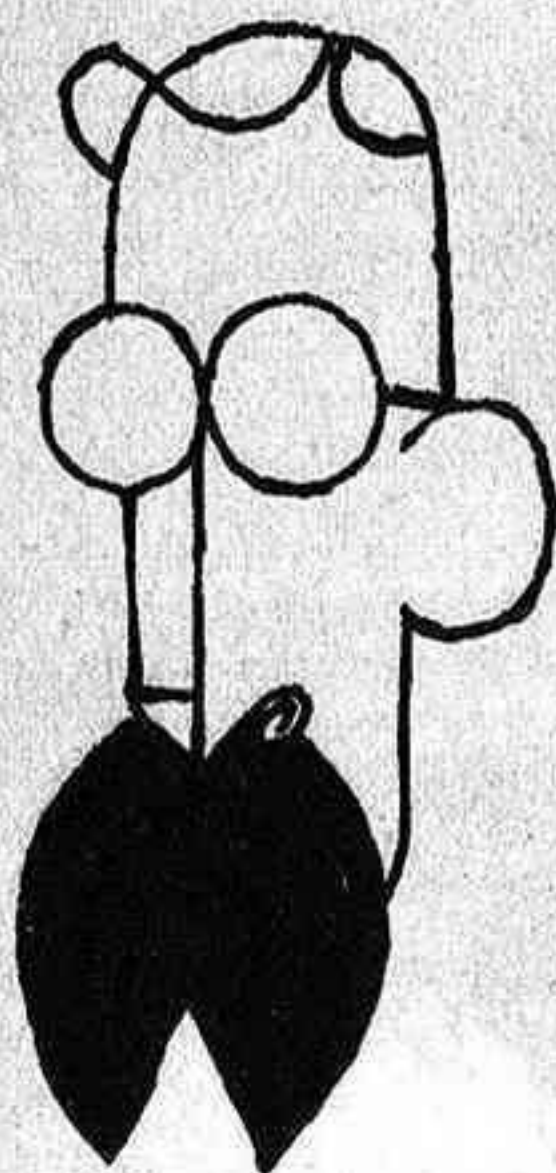

narro

HISTORIETA DE LA NO INTERVENCIO

per LLEÓ BLUM

Com ja he dit tan-
tes altres vegades
i no em cansaré
de repetir, la polí-
tica de no interven-
ció és tant més in-
justa quan està ba-
sada en la no inter-
venció dels que no
tenen cap ganes d'in-
tervenir. Jo no inter-
vinc, tu intervens, ell
intervé... Ningú no em
negarà, lògic al can-
tell (o sigui al «can-
to») que aquesta con-
jugació unilateral del

verb no intervenir és susceptible de produir
els resultats més catastròfics.

Deixeu-m'ho dir de seguida. No fos cas
que després me n'oblidés. El pla britànic per
la retirada dels «voluntaris» es una merda,

com diria el meu amic senyor Lleó Daudet,
tan Lleó com jo, i com jo no puc dir, car el
mot repugna a les meves maneres. Aquest
pla, que molts ingenus trobaran molt pla, jo
el trobo molt costarut. Naturalment que se-
ria injust carregar tot el mort al Comitè de
No Intervenció. L'organisme londinenc s'ha
trobat davant un fet consumat que encara
no havia consumit tota la seva capacitat de
malastre: em refereixo a la funesta política
de no intervenció que mai, per anys que
passin, no serà el suficientment blasmada
per tots els sincers amics de la llibertat.

Ah, aquesta política de no intervenció! Si
eis meus il·lustres amics que ara formen part
del Govern, volguessin escoltar la veu de
llur sola raó, i no viure tant amb la vista
girada vers Londres... Anglaterra és un país
molt gloriós. Es la pàtria de Shakespeare, de
Shaw i de Noel Coward, i jo que, ja fa anys,
era crític teatral i que el teatre encara em
tira, tinc per Anglaterra una veneració in-

destructible. Però, cal dir valentament que el
meu amic Mr. Chamberlain no és precisa-
ment Shakespeare, encara que a vegades,
com en el cas dels vaixells bombardejats,
gallegi d'un humorisme que no té res a en-
vejar al de Shaw.

De què parlàvem? Ah, sí: de la política
de no intervenció. Mala política, «mon Dieu!»
Es allò que els meus amics dels «quartiers»
populars en diuen una «rigolade». És una
política que permet l'aïllament de l'Espanya
republicana, mentre el general Franco (que,
per cert, no és amic meu: conegut, i gràcies!)
és abundantment proveït de material bèl·lic
de tota mena. Una política així, no pot ésser
qualificada altrament que de mala política.
Feu-me unes bones finances i jo us faré una
bona política. Ai, no: féu-me una bona polí-
tica i jo us faré unes bones finances. Aque-
ta és la frase exacta. No es pot ésser massa
erudit, car hom es fa un tac (llegeixi's «taco»).

On érem? Ah, sí: a les finances. Les finan-
ces del meu amic signor Mussolini, degut a
la funesta política de no intervenció, prac-
ticada, naturalment, pels altres, i deixada
de practicar per ell, les finances mussolinia-
nes estan un xic espatllades. A còpia de no
intervenitzar sistema italià, ha pres el pel
(«passez-moi le mot») a les democràcies. Si
la política de no intervenció no fos tan i
tan desgraciada, seria evidentment menys
desgraciada. Però el meu amic senyor Dal-
adier es troba tancat en el cercle viciós d'a-
questa política detestable i li és un xic difí-
cil sortir-se'n. Realment, no serà gens exa-
gerat (i què ha d'ésser?) preguntar-se, tími-
dament, humilment, en veu baixa, on caram
tenien el cap els qui imaginaren una polí-
tica tan grotesca com la de no intervenció.

On érem? Ah, sí: al moment de posar punt
final a l'article. El regent d'impremta de «Le
Peuple» em demana les quartilles. Deixo
per a dies successius —em queden molts
anys de temps— el demostrar minuciosa-
ment, fil per randa, amb tots els punts i
comes, la bestiesa que és la política de no
intervenció. Blum!... Ai, quin espant! M'ha-
via tot alarmat, creient-me que es tractava
d'una bomba. No és res més sinó que havia
posat la meua signatura al peu de l'arti-
cle.

MISTER HOGSON I LA RETIRADA DE VOLUNTARIS

—Em permetrà que jo sigui el primer en retirar-me?

Leo Blum

P. S.—«Sapristi!» Sí que l'anava a fer
bona. Inutilitzeu ràpidament aquest article.
Portat pel meu afany de lògica incontrolla-
ble, no em recordava que la no intervenció
fou un invent meu. A mi, la raó em perdrà.
Vet ací el que té ésser fill de la pàtria de
Voltaire, de Descartes i de la Mistinguett.
Llenceu l'article, i ja us en faré un altre tan
raonat com aquest.—Ll. B.

—Miri, jo abans anava a les Conferències de Sant Vicenç de Paül.

BIBLIOGRAFIA

Es qüestió d'espases fora!

Dies passats «La Vanguardia» portava un anunci que deia: «6.000 PESETAS ofrezco por «Enciclopedia Espasa», semi-nueva.»

No sabem si la nostra perplexitat fou normal, però és evident que existí. ¿Com rediable —ens dèiem— pot haver-hi al món algú que tingui necessitat peremptòria d'entrar en possessió d'una Enciclopèdia Espasa, i estigui disposat a pagar-ne el doble del que val, en aquests temps que les armes blanques són en desús, llevat de les baionetes?

Potser —següiem divagant— l'anunciant «Vanguardia 778.894» confon l'Espasa editor amb el peix-Espasa, i el metge li ha prescrit per tot aliment «xiphias gladius»; o bé té la senyora en estat interessant i li ha donat pels animals aquàtics; o bé és un artista de circ d'aquells que s'empassen sabres i no pot viure sense fer-ho...

O bé —i després de molt rumiar convinguérem que era la supsció més racional— és un home que té un pany de paret. I llavors, compadim-lo! No voldríem per al nostre benivolgut lector una desgràcia semblant a la de tenir un pany de paret. Sobretot si, a més del pany de paret, tenia l'obligació de cobrir-lo. Rieu-vos de tenir mitja dotzena de gossos de Terranova una mica entrats en anys i l'obligació de mantenir-los!

Si, com tot fa creure, l'anunciant «Vanguardia 846.672» és l'home que té un pany de paret i l'obligació de cobrir-lo, comprenem que hagi atinat amb l'«Enciclopedia Espasa» i fins i tot amb els seus apèndixs, i que estigui disposat a donar-ne 6.000 pessetes, com en donaria 6.000 duros, si no li vingés d'ací, perquè el primer és el primer. I pel pany de paret, el primer que a tothom se li acut

és l'Enciclopèdia Espasa, així com per a anar a Girona el primer que a tothom se li acut és no anar-hi caminant.

Però com que avui com avui trobar Enciclopèdies Espases no és gaire fàcil, tant perquè són molts els panys de paret que hi ha coberts o per a cobrir, com perquè els llibrers que en tenen se les guarden esperant cotitzacions encara més frenètiques que la que ofereix l'anunciant «Vanguardia 782.457», anem a suggerir a aquest una solució que ha estat adoptada per molts altres posseïdors de panys de paret: la de comprar llibres a metres. Siguin els que siguin. No ve d'ací. Com més barrejats estiguin, més s'acostaran, en el llur conjunt, al contingut de l'Enciclopèdia Espasa.

I si aquesta solució no li plau, perquè sigui partidari dels volums gruixuts, per exemple, n'hi ha una altra: que recorri als anuals «Riera-Bailly Baillière Reunidos». Arreglats per ordre cronològic fan un gran efecte tant o més que l'Espasa, i tenen l'avantatge que llur lectura proporciona sorpreses tan agradables com la de trobar-hi els noms de parents, amics i coneguts.

Enemics d'engalanar-nos amb plomes que no siguin de la nostra pròpia cua, fem constatar que el suggeriment que acabem de deixar anar és d'un amic nostre que viu a Mollet del Vallès i del qual parlarem en un altre lloc d'aquest número, per tal de fer veure al nostre director que quan ens ho proposem també sabem fer articles de la mida que a ell —i sembla que als lectors— li plauen.

AVIS RARA

Nova York, 26.—Aquest matí ha tingut lloc a l'Ajuntament una recepció entusiasta en honor de l'aviador John Smith, l'únic pilot que no ha travessat mai l'Atlàntic del N.rd.

Feia anys que no s'havia vist un entusiasme igual. Hi han hagut dos-cents morts i uns quants milers de ferits.

L'alcalde senyor La Guàrdia no ha pogut donar la benvinguda al pilot Smith, perquè aquest no venia d'enlloc. Però ha pronunciat un discurs eloqüentíssim, exaltant els mèrits de la jove Amèrica i de la raça americana.

En les breus paraules que ha pronunciat l'homenatjat ha dit:

—Senyors: el he de fer una petita revelació. Jo, realment, no he travessat l'Atlàntic del Nord... Però és que jo tampoc sóc aviador. En ma vida he pujat en un aparell. Ah, ah!

Aquests mots imprudents han fet malbé el film sonor que s'estava impressionant.

El "Tour" de França

A hores d'ara, italians i alemanys ja tenen voltada la República francesa, en bicicleta

Interessant correspondència del nostre enviat especial de parada i fonda en parada i fonda

París.—Havent rebut una orde urgent i peremptòria del nostre director d'anar a fer —d'anar a fer el Tour— em trobo en aquests moments fent els preparatius en el Quarter General de La Rotonde. El Tour, de tour, volta, o de Tours, capital de la Turena, o bé de tour, torre. Això fa que els turistes no sapiguem ben bé el que hem de fer, i és per això que havent rebut l'ordre del director d'incorporar-me a les files del turisme per tal de propagar-ne les teories i els ideals, em trobo una mica aclaparats per les greus responsabilitats contretes, a menys que no sigui per la calor regnant que regna des que els reis d'Anglaterra han posat els peus a França.

Callia, abans de llançar-se a l'aventura, informar-se bé de què es tractava; no fos que féssim una planxa a conseqüència del nostre desconeixement de la tècnica, ja que tots els redactors de la casa que ho podrien fer són al front a causa d'una guerra que diu que hi ha.

Es per això que per a informar-nos d'això del Tour hem anat, com el seu nom ens indicava, a l'Office de Tourismes, on, els que hi treballen, com diu el nom, fan aquest ofici, i allà ens han donat tota mena de dades per fer el Tour en tots els sentits, encara que aquest any ens han advertit que aquest any es feia a l'inrevés. Ves quines modes tenen aquests francesos.

De totes maneres, hem demanat que ens donessin un fascicle explicatiu i ens l'han donat, donat! gratis.

A a coberta hi deia:

«LE TOUR DE FRANCE»

i a dintre: «Mode d'emploi», «Directions for use», «Modo de usarlo».

Hem preguntat quines eines calien i ens han contestat que una bicicleta. No cal dir que hem comprat la bicicleta, però, com que no hi sa-

bem anar, l'hem afegida a l'equipatge. I, en tren, hem començat el viatge.

PRIMERA ETAPA: PARIS-CAEN

Acomiadats a l'estació per una comissió de voluntaris del front de París, el tren ha sortit a bona marxa i hem arribat a la bella ciutat normanda. En baixar del tren preguntem al cap de l'estació què hi ha del Tour i heu's ací la gran sorpresa. Resulta que això del Tour és una cursa de ciclistes dalt de bicicletes, que van de poble en poble voltant França; que això és un esport d'estiu i que l'esport és una cosa que apassiona a la gent. En aquest moment ens sembla recordar que en el nostre país també va haver-hi un temps que l'esport tenia bastant preocupada la gent. Bé, li diem; doncs nosaltres venim a fer el Tour.

—Oh, monsieur! —ens contesta ell—. Arribeu tard. Qui sap on són ja els routiers. Ja deuen ésser a Aix-les-Bains.

—Aix-les-Bains! I no els fan por les bombes?

—Quines bombes? Per fer la bomba no hi ha com París.

I es posà a cantar aillò de Maurice Chevalier.

Però nosaltres li vàrem explicar de què es tractava, i com els avions facciosos havien tirat bombes per aquells indrets.

—Dieu de Dieu de redieu! —s'exclamà l'home dels galons a la gorra—. I pensar que a Aix hi han fet descans!

—Doncs miri, que no sé si hauran dormit gaire tranquils. I jo, què heig de fer?

Es rascà el cap per sota la gorra i digué:

—Mireu. De primer, tranquil·litzeu-vos, que les bombes calgueren a Aix-les-Thermes. I després, Caen és cèlebre per les tripes. Però si no us satisfan les tripes a la mode de

Caen, hi ha les tripes a la mode de Chaplain. I si hi poseu un pot-au-feu de Gisors... i després uns filets de maquereaux a la mode de Fécamp... o una matelote d'anguilles a la mère Yvelin...

Com els nostres lectors poden pensar, la primera etapa va anar de primera.

LA SEGONA ETAPA: CAEN-SAINT BRIAC

Aquesta etapa es caracteritzà pel règim de peix: una mandrillada d'Àunis, unes anguilles aux pruneaux i una marinade de porc du Quercy en foren els puntals. Ací em varen dir que els ciclistes hi havien passat el dia 6, i que alemanys i italians havien saludat amb el puny, però en direcció a Anglaterra.

TERCERA ETAPA: SAINT BRIAC-NANTES I AVALL

Tothom coneix les sardines de Nantes, que tenen la particularitat d'ésser pescades en conserva. Per tant, passem de llarg de pressa i cap a Royan, on havien reposat els nostres antecessors, els dropes! I passarem de llarg fins a Bordeus, d'on tothom coneix vins i licors. Varem estar a punt d'haver-hi de reposar nosaltres. Però el deure és el deure, encara que de vegades sembli el beure, i cap a Baiona faltà gent.

SETENA ETAPA: BAJONA-PAU

Ens costà molt de marxar de Baiona: «Quedi's, quedí's», ens deien els agents de Franco. «Veurà com s'hi troba bé». Però nosaltres, res; endavant i fora: el nostre deure estava en enviar una informació el més completa possible de les vicissituds de la magna prova ciclista.

A Pau, on els routiers hi havien reposat, hi férem coneixença amb la garbure. La garbure no és cap

cocotte ni tan sols la muller del chef de gare. La garbure, perquè ho sapiguem els nostres lectors, és tota sopa o potatge de llegums i verdures diversos, cuits amb brou i greix de porc o d'oca, o cansalada trinxada i en el qual m'hi han posat llenquetes primes de pa. Això és la garbure corrent; però a la clàssica que menjàrem nosaltres i el rei Enric IV hi entra, a més, carn confitada en greix, sigui porc, ànec, oca, gallindi o gallina. Una bona etapa, però callia, perquè el pas dels Pirineus es presentava perillós.

VUITENA ETAPA: PAU-LUCHON

En aquesta etapa començarem de trobar senyals del Tour. En un revolt de carretera hi havia un home estenallat, amb la bicicleta al costat. Com que nosaltres féiem el trajecte en cotxe, vàrem baixar per auxiliar-lo. Al cap de parlar-li llarga estona per oferir-li ajut, obrí els ulls i digué en alemany:

—Ah, sou espanyol? Doncs passeu de llarg i dissimuleu. Jo també en sóc.

—D'espanyol? Doncs per què no hi parlo?

—Perquè no en sé; per això us dic que dissimuleu; estic tractant un plànol.

—Ah, pobre home; que potser heu perdut el mapa?—vàrem fer tractent-nos el Michelin.

—Que en sou de ximpler! No veieu que treballo per la causa? Encara em comprometreu!

El vàrem deixar. Més endavant em trobarem un altre que estava muntant un canó del 42, però no en vàrem fer cas; segurament que no feta més que reparar la bicicleta.

NOVENA ETAPA: LUCHON-PERPINYA

Diuen que el trajecte dels Pirineus és molt fatigós. Els que això diuen són uns nyctris. El nostre cotxe

pujà les còstes sense bufar tant sols i la bicicleta que portàvem al darrera arribà a Perpinyà sense una punxada. La qüestió és saber-ne. Els turistes italians que trobarem també en sabien. Són els francesos els que baden.

AVANT, AVANTI!

Els ciclistes del Tour, tot anant reposant, no s'adonaven que nosaltres els andàvem a la saga. Les etapes Perpinyà-Montpeller, i d'ací a Marsella (bouillabaisse, ja m'enteneu), i després cap a Cannes i cap a Niça —un cop de volant fins a Montecarlo a deixar-hi 2'50— i d'ací a Digne (digne del seu nom), ens anàrem acostant als routiers, que esbufegaven com uns desesperats, tan ases per pujar en bicicleta còstes que s'han de pujar en auto. Es clar que ho fan per acreditar una marca determinada de bicicleta. Però, per què, en aquests trossos, no proven d'acreditar una marca determinada de cotxe? En el camí de Digne a Briançon i d'ací a Aix-les-Bains trobarem alguns italians rerassagats, perquè havien d'anar amb el braç dret estés saludant la seva pàtria.

A Besançon començarem d'atrapar alemanys que no podien córrer perquè havien rebut ordres d'inspeccionar i aprendre's de memòria la línia Maginot. Alguns hi toparen de cap i havien d'ésser recollits a la carretera, on, per fer llàstima, deien als cotxes que passaven que ells no volen fer la guerra.

I cap a Estrasburg!

En arribar-hi, els alemanys que havien recollit pel camí varen baixar perquè varen dir que s'havien de preparar per a reconquistar l'Alsàcia i la Lorena. A Metz ja deien que farien la guerra i a Reims es varen impressionar molt de veure la catedral reconstruïda.

No sa vala —ens deia un dels

corredors— al Diktat de Versalles non permetta reconstruir fortaleras.

I l'equip alemany, reforçat per l'italià, anà a presentar una plainte a M. le Prèst.

I cap a Lille, on foren examinades les noves possibilitats que ofereix la frontera belga.

I de Lille a París. Quina cursa! Ací els alemanys i italians es despertaren: Nach Paris!, cridaven, Via Paris!

HAVIEN FET TARD

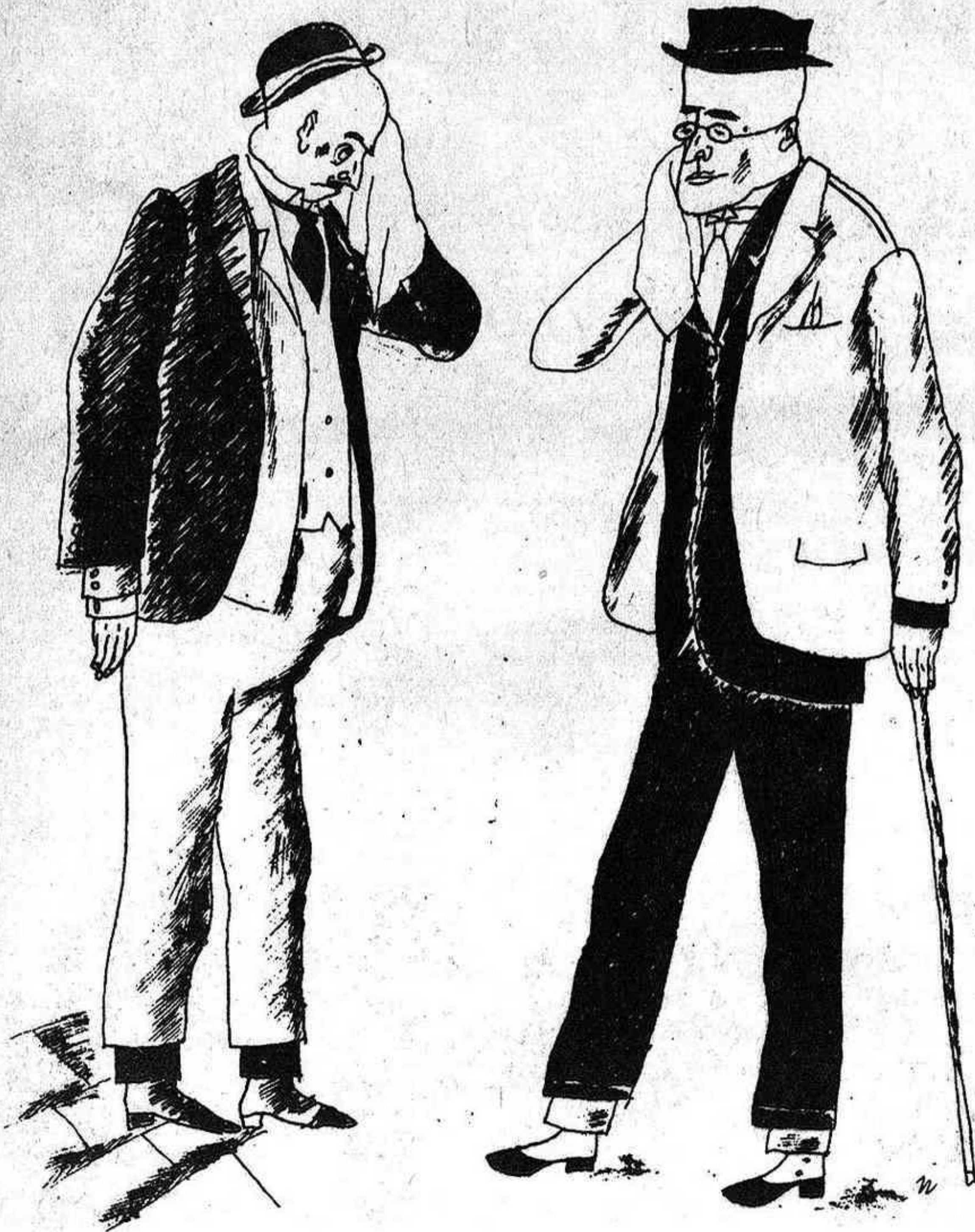
Però en arribar a París es trobaren que havien fet tard: els reis d'Anglaterra feia ja tretze dies que hi havien arribat i deu que n'eren fora! Però els corredors italians no s'intimidaren per tan poca cosa i, animant els alemanys els deien:

—Epur si tenemo voltada la Francia!

N. de la R.—Si els nostres lectors ho desitgen, podem donar-los les receptes dels plats de què es parla en aquesta correspondència i de moltes altres de la cuina típica francesa.

"Mussolini ha decretat que els funcionaris italians es facin un vestit d'hivern i un altre d'estiu." (Dels diaris.)

— Noi, amb la calor que fa, no sé si podrem suportar-ho.

ELS NOUS RICS

¡Pitarra: Baixa de i'Olimp i contempla els teus personatges!

Un amic que tenim al front ens envia, com un document curiós, una carta rebuda per un company seu, provinent d'uns parents que té a paçès. L'oferim als nostres lectors, sense fer-hi altres modificacions que unes petites esmenes sintàctiques, posar-la en ortografia correcta i datar-la en un lloc d'origen imaginari, per raons fàcils de deduir.

Heus-la ací:

•Mas Calau, 30 de juny.

Estimat nebot: Desitjariem que en rebre aquestes ratlles estiguessis bé de salut, com nosaltres, per ara.

Sabràs que la Munda i jo hem passat tres dies a Barcelona, per tal de fer unes diligències i comprar alguna futesa que ens feia falta.

Ens hauria plagut molt que tu haguessis pogut acompanyar-nos, perquè els teus consells ens haurien estat molt conuenients. Però com que no podia ésser, vam procurar

sortir-nos tan bé com vam saber de l'enrenou on ens ficàrem. Gràcies a Déu, no ens podem pas queixar de nosaltres mateixos. Vam regatejar tots els preus i puc assegurar-te que a fi de comptes aquest regateig ens haurà fet estalviar de quatre a cinc mil duros.

Amb tot el que vam comprar millorarem no sols la masia, sinó les nostres persones. Per a mi vam comprar camises, samarretes, calçotets i mitjons, tot de seda i per a la Munda, camises, calces, combinacions i allò que crec en diuen «picames» i que porten les artistes de les pel·lícules. Totes les peces també són de seda, de colors molt bonics, i carregades de puntes. Però resulta que ara que ho té, la teva tia es dona vergonya de posar-s'ho i ho ha desat tot a l'armari. Ja saps que jo sóc com ella, que per alguna cosa fa vint anys que vam casar-nos; i si no es disfressa ella de senyora, tampoc jo no em disfresso de senyor. Així és que el meu

equip, també l'hem desat a l'armari, esperant temps millors. Que un dia o altre arribaran, no et sembla?

En el mateix lloc hi hem entaforat també dos jocs de cristalleria que van dir-nos que eren els millors que hi havia a Barcelona. Cosa de mira-i-no-en-tocs, noi. Quan dues peces es refreguen una mica-mica, sentes un «clinc!» que sembla cosa de música de tan fi i tan delicat.

En una botiga de la Granvia, que en diuen Galeries no sé què, i que no atino per què deuen dir-ho, perquè per molt que la teva tia i jo tafanegéssim no vam veure enlloc cap galeria, hi vam comprar nou quadres que ens van dir que eren molt bons. Sembla que el que en qüestió de quadres té més mèrit, és la firma del pintor que l'ha fet. Ja saps que nosaltres, modèstia a part, no hi entenem res. Però va semblar-nos que el botiguer no ens amagava l'ou. Més aviat feia el desmenjat, com si no tingués massa ganes de vendre. El que és de primera, són els marcs. Bonics de debò! Grans. Ens van acanar mil duros de cada un. Això sí: ens els han embalat molt bé, en caixes de fusta, d'on no els treurem fins que tu puguis disposar on han de penjar-se. Amb la Munda no hem fet més que mirar-ho una mica pel damunt, però sense res-ldre res sense tu. Tot el més que farem serà, potser, comprar-ne mitja dotzenota més un altre dia, puix ens fa l'efecte que no en tindrem prou per a guarnir tot el mas. Hem posat les caixes damunt d'un jaç de palla cobert amb una flassada, sota el llit del teu avi (e. p. r.). Ja saps que és una cambra que només s'obre un cop cada més, per a treure'n la pols i alguna teranyina que pogués fer-s'hi.

També vam comprar dues neveres molt grans, totes blanques, i que tan qui-sap la patxoca. Imposen molt. Sembla que t'hi hagin de tancar dins i hagin de morir-hi congelat. No les estrenarem, però, fins que baixis. ¿Què vols que conservem, nosaltres, de teca? Massa que la verdura i el llegums es conserven a la terra i les arengades al rebost! Tal com han vingut, les hem depositades al celler, lluny de sol i serena.

Com que la teva tia Munda no em calla mai que vol aprendre d'escriure, li vaig comprar una màquina. I com que no es fia de mi, perquè diu que no sé prou de lletra per a ensenyar-ne a ella, la tenim al teu canterano, esperant l'ocasió que puguis fer de mestre. Ens va costar... (1)

Vam firar-nos, també, amb rellotges. De totes menes. Per portar al munyó, per portar a la butxaca i per col·locar damunt de tots els mobles de la masia. No ho farem, però, fins que tu diguis «ací, aquest», «allà, aquest altre», etc., etc. De moment, doncs, són tots a la caixa de núvia de la Munda, dins les capses o els estoigs corresponents.

En totes aquestes compres i d'altres menys importants que no et detallo per no allargar més aquesta carta, hi hem esmerçat, com pots suposar, una picossada forta. No ens dol, però. Res del que hem comprat no menja ni beu, i, ben conservat, sempre resulta una mena de poma per a la set.

Tu, que la saps més llarga que nosaltres, ens diràs si fem o no fem bé de pensar en el demà.

Esperant les teves notícies, t'abracen els teus oncles.

TÓFOL I MUNDA.

(1) La censura deixà il·legible la xifra.

Esquelets

DESIL·LUSIÓ

Els espanyols renegats franquistes, que a França són nombrosos i ensem indesejables, alternen l'espionatge barat amb la «vida de sociedad» un xic suada, per la manca de cabals.

Ara, amb motiu del viatge dels reis d'Anglaterra a París, se les prometien molt felices i es fregaven les mans pensant que podrien ressuscitar passades glòries de «corte» i fruit d'algun àpat d'arròs per fer nombre entre els «smokings» ornats i les «soirées» embadurnades de naftalina.

Les coses, però, han anat de diferent manera.

La «Sûreté», alligonada per l'experiència del viatge que féu el darrer rei estranger que anà a França (Alexandre de Iugoslàvia) i no tornà per mor de la voluntat civilitzadora de Mussolini i els seus secuaces, ha tingut bona cura de tancar a la presó tot allò que a França fa pudor i no és poc, de feixisme i de franquisme.

Els condesos i baronesos aixoplugats si us plau per força a la «Santé», comentaven el fet tretant-ne tot el sentit de la seva significació veritable.

—Què fem ací tancats?

—Mira: resarem per l'ànima del rei Alexandre!

PER VARIAR I NO VARIAR

El feixisme, conseqüent i escrupolós en la seva observació del protocol del crim que es tot allò que el regne del totalitarisme té de luxe i brillantor, ha volgut variar el cop que donà a França assassinant el rei de Iugoslàvia i amb motiu del viatge dels reis d'Anglaterra, per variar i no variar, ha encarregat al lacai Doriot, suara condecorat per Franco, un atemptat contra Maurice Thorez.

L'atemptat, sortosament, ha conegut el més espantós dels ridículs, però no per això deixa de confirmar les paraules de Doriot, pronunciades quan Franco li penjava al coll un collar de gos rabiós, que es allò que Franco pot donar ara com ara.

Doriot ha dit:

—Tu ens ensenyes el camí!

Caldrà que aclarim on aniran a parar tots dos?

COMISSIONS I COMISSIONISTES

La setmana passada fou la setmana triomfal de Domènec Latorre. Qui no coneix en Latorre? És l'home que porta organitzats més homenatges del món. Fa quinze dies n'organitzava vuit alhora.

Naturalment, en Latorre es passa la vida anant a invitar les autoritats als seus homenatges. Ara el President, ara l'Alcalde, ara el Conseller... I a cercar gent perquè l'acompanyin.

Moltes vegades, en Latorre, convoca una Comissió:

—Demà, a les dotze, a la Generalitat, o bé a l'Ajuntament, doncs hem de visitar Fulano.

A l'endemà, en Latorre, es troba tot sol a l'antedespatx del Fulano. Els altres comis-

sionats han pretextat ocupacions inajornables. Però, en Latorre, no és home per ofegar-se en poca aigua. Dona un cop d'ull circular i emprèn el primer que troba, moltes vegades gent a la recerca d'empleu.

—Voleu fer de Comissió? Entreu amb mi a veure Fulano. Vós, deixeu-vos presentar, sense dir res.

I així, en Latorre entra al despatx oficial, acompanyat de mitja dotzena de comissionats d'ocasió.

—Senyor President —comença—, us presento el delegat dels catalans de Xile, el representant d'Estat Català, el representant de Nova Germanor, de Buenos Aires...

UN QUE VOL MES EMOCIONS

L'home s'acostuma a tot, per tal que sigui variat. L'altre dia un noctàmbul empedernit es queixava amargament.

—Noi —deia—, ja no sé què fer; acabes

aviat la feina, que encara és clar; de dies, no saps on anar i tot es ple, i a la nit, al cafè tanquen a cap hora, el cinema és avorrit... és una vida tan monòtona!

Quan un home s'avorreix d'aquesta manera, una temporada de front pot anar molt bé per a la salut.

AVE, CESARI!...

L'altra nit sortia d'un teatre un dels nostres sots-personatges de la política local. Es tracta d'un ciutadà que té el despatx en la confluència de dues grans avingudes ciutadanes, encara que el seu cognom estigui situat una mica lluny, just a la ratlla amb l'estranger.

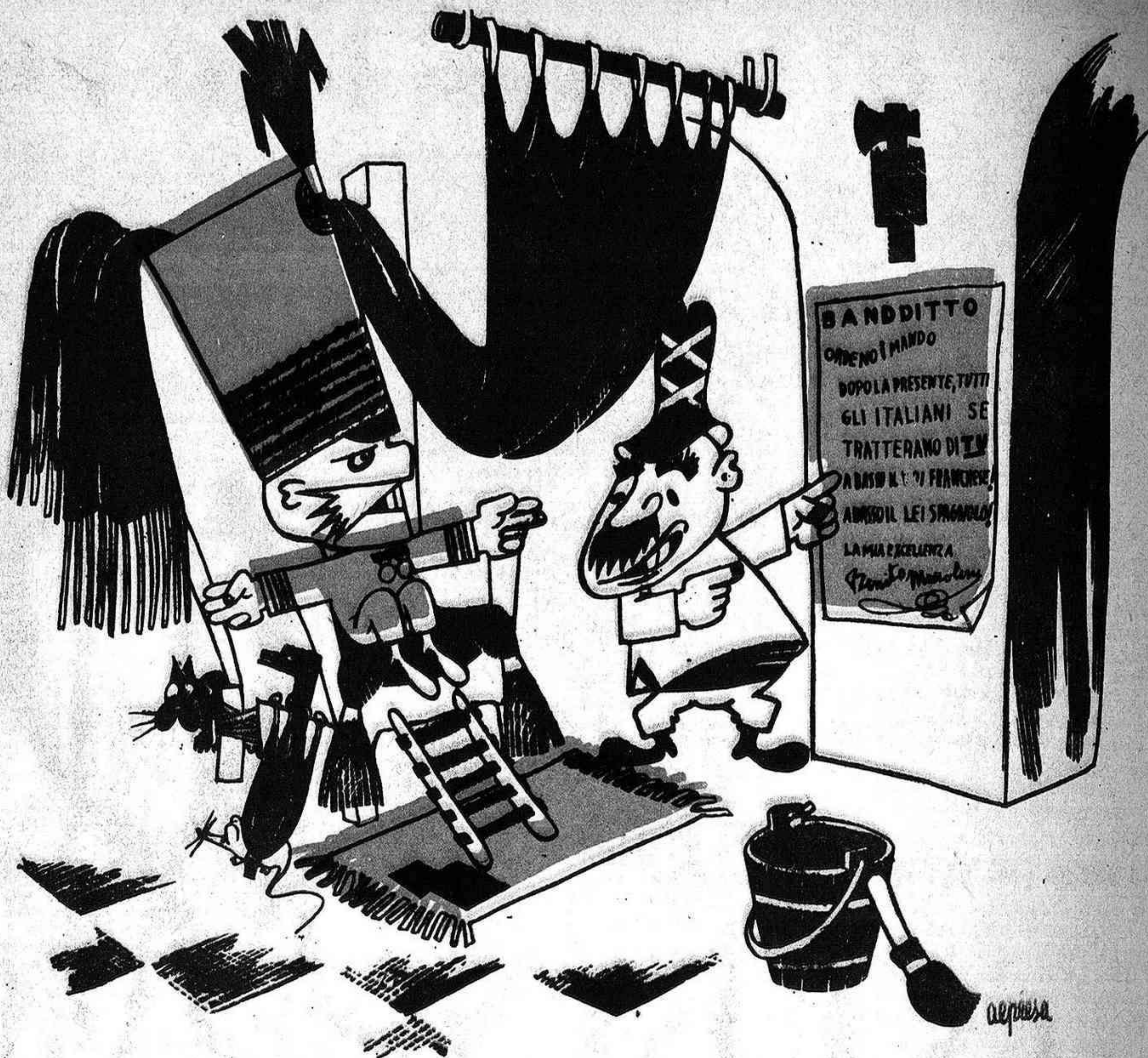
Doncs, el sots-personatge surt del teatre. I no troba el xofer. A l'estrep del cotxe oficial, impacient, diu a un seu amic:

—Els has de tractar sempre amb el «là-tigo»!...

— ¡ Por una España Nueva, Unica e Indivisible !

EL REIET

— Ja era hora que tots fóssim iguals.

Jurisprudència "made in Britain"

Pam!... Pam!...

—Quí hi ha?

—El senyor Oliveira Salazar.

—Què volta?

—No tindrà pas per ací, senyor Chamberlain, unes quantes centes mil lliures perdudes?

—Què en vol fer de tantes lliures, senyor Oliveira?

—Ja li diré: ajudar al senyor Franco a fer la guerra d'Espanya.

—Caram! Què em diu?

—El que sent. Vostè comprendrà que quan un veí tan simpàtic com és el senyor Franco fa una sublevacioneta, cal que els bons amics l'auxilïin. I això costa diners, molts diners, com va dir el senyor Napoleó. Si vostès, els senyors anglesos, em facilitessin uns quants reis...

—Els únics que tenim, precisament aquests dies són a París.

monetaris, o sigui a la unitat monetària por-

—No, no m'ha entès. Em referia als reis tugussos.

—Ah! I en vol molts?

—Una barbaritat de milions. Però, no s'esveri, car traduïts en lliures, són una porqueria.

—Quines garanties em donarà?

—Totes les que vulgui, doncs no penso complir-les. Li puc prometre l'oro, el moro, l'imperi colonial i, si tant s'hi entesta, el general Carmona, que els enterats diuen que és el President de Portugal.

—No parli més, senyor Oliveira. Jo ja sé que els jesuïtes són gent seriosa. Esperï's un moment, que telefonaré a la City.

Ríng!... Ríng!...

★

Si els lectors no diguessin que ja hem aprofitat l'acudit una pila de vegades, escriuríem que el diàleg que acabem de transcriure fidelment és la primera part del «tímo» del portuguès.

Anglaterra ha inventat el gran sistema de resoldre els trencaclosques internacionals, a base de concedir emprèstits als perturbadors. Que Itàlia està atrapada degut a les males accions a Espanya i a Abissínia? Doncs a prometre-li de seguida lliures i blat del Canadà. Que Alemanya estripa els tractats, envaeix la Renània, envaeix Àustria i amenaça de menjar-se Txecoslovàquia? Res: es qüestió de donar-li colònies. Que Portugal pren part en la guerra contra Espanya? Correu-hi tots a fer-li un emprèstit. Sense comptar que també els banquers de la City han finançat una miqueta al mateix Franco.

El procediment és meravellós. No hi ha res com anar tip, per a restar tranquil, deu pensar Anglaterra. O si no, que ens vegin a nosaltres. Poble tip, poble pacífic. El dia que els italians, els alemanys, els portuguesos, els japonesos i altres incontrolats puguin passar el «week-end», plàcidament

pescant en canya, el món serà una espècie d'Edèn. Volem dir de paradís terrenal, i no ens referim pas al simpàtic ex-ministre.

★

Estem abocats a unes escenes divertidíssimes que, si el mètode anglès prospera, no deixaran de relatar-nos els repòrters judicials.

Imaginem la vista d'una causa sensacional. Imaginem —pòsats a imaginar, no ve d'un pam— que el processat és un individu que ha assassinat la dona, les cinc criatures, la sogra, la portera, el noi que porta el pa i el guàrdia de la cantonada. Després, amb el pretext que treballava per la pau, ha incendiat la casa i el foc s'ha propagat a tot el barri.

Arriba el dia del judici. El fiscal, demòcrata ell, demana per a l'acusat una modesta pena de mort. El defensor prou s'esgarçamella, però el fiscal diu que no ho pot fer més barat.

Som en el moment solemne de la sentència. A l'Audiència hi ha calderada. L'expectació està al capdamunt. El Tribunal ha deliberat, torna a la sala, i el President es disposa a llegir el veredict.

—Reconeixem —diu— que Fulano ha comès deu assassinats i ha deixat tres mil persones sense habitació. Reconeixem que és un perfecte cristià. Reconeixem que al seu favor no existeix el més lleu atenuant. Reconeixem que es mereix, no una, sinó cinquanta penes de mort.

Emoció, més emoció encara.

—Sentenciem, per tant, a Fulano, a què els banquers de la City li concedixin un emprèstit, perquè l'home pugui anar tirant.

Dos telegrames de "madrugada"

Amb motiu de la signatura del tractat de pau del Chaco, Hitler ha adreçat a Mussolini el següent telegrama:

«Estimat Duce: En el moment en què dues nacions americanes resolen a les bones llurs diferències, tots els sincers enemics de la pau hem de plorar l'oportunitat perduda de fer una nova guerreta. Heil, Duce! (Signat) Adolf.»

Mussolini, pel seu cantó, ha respost amb aquest altre telegrama:

«Caríssimo Führer: Es amb llàgrima viva

que la Itàlia imperial s'uneix al vostre plor. El món està ple d'insensats. Encara hi ha gent suficientment aferrada als principis decadents de la democràcia, per a preferir la innoble solució del paper de barba al brillant apoteosi de les armes desembainades. No obstant, cal obrir el cor a l'esperança: no sé quants milions de camises negres estan disposats a fer totes les bestieses que calgui, per a demostrar al món que som al llindar d'una nova època. Alalà! (Signat) Benito.»

Fe d'errades

O F. E. de rates, que deia aquell. Encara que els nostres lectors, que són d'una intel·ligència excepcional, ja ho hauran comprès, hem d'aclarir que al començament de la «Historia del Movimiento Salvador», quan el que pregunta pregunta: «¿Qué entendemos por Historia del Movimiento Salvador de la Madre Patria?», i el que respon, respon: «La historia del movimiento salvador de la madre patria», la intenció de l'historiador era que respongués: «La historia del movimiento SALVADOR de la madre patria.»

Cosa que queda molt més clara i precisa i que, a més a més, és més certa.

I perquè consti, etc., etc.

— Altre cop la pluja no ens deixa avançar.
— Quina pluja?
— La pluja de «Fiats».

poti-poti teatral

Diàleg amb el lector sobre els homenatges

Amb aquell dolç paralisme que no compromet a res, que fins i tot Primo de Rivera acceptava, Pich i Pon protegia i Lerroix tolerava, hem celebrat diversos homenatges.

I com que, pel que sembla, els resultats econòmics han estat prou falaguers, no tindria res de sorprenent que a hores d'ara ja n'hi hagués tota una altra sèrie en estudi.

¿Què et sembla, lector, si tu i nosaltres, per salvar la nostra responsabilitat, opinéssim que cal aturar el carro? ¿Creus que no ens faran cas? Tampoc nosaltres no en fem dels que no ens escolten. Però com que tenim raó, ¿per què obstinar-nos a deixar sense dir allò que millor ens sembla?

D'acord que s'estigui a l'aiguait dels centenaris, i àdhuc dels cinquantenaris, que permeten no sols homenatges carregats de raó, sinó fins i tot revisions imposades pel temps, que és el gran depurador de la sang literària.

Només que limitant-ho als esmentats cinquantenaris i centenaris de la naixença i de la mort, representen tres o quatre homenatges per a cada escriptor en l'espai d'un segle. No creiem que cap d'ells, si li fos possible de dir-li la seva, ho considerés exigu, a no ésser que fos un tarambana vanitós, la memòria del qual valdria més no retreure.

Fora d'ells, i deixant de banda Domènec Latorre, que per raons del seu professionalisme, no té dret a opinar, ¿hi pot haver algú que ho consideri insuficient? Algun sardanista,

potser? Si són al front! ¿Si a la plaça del Pi, el dia de l'homenatge a Guimerà, només puntejaven sardanes les noies i quatre vellards immobilitzats en el sentit militar i en el sardanístic!

L'únic que podria estar disconforme amb tu i nosaltres, lector, fóra mant enemic personal dels crítics o cronistes teatrals, als quals voldria veure tot l'any encadenats a la porteria del cementiri, voltats d'obres de consulta.

Si no ens llancem al carrer, el frenesí homenatgístic en farà de totes. Perquè com que els homenatgistes són gent que no s'estan de res per tal que el seu nom vagi pels diaris i per les ràdios, entre data i data de naixements i traspàs d'autors reconsegats ompliran els buids commemorant les estrenes de les obres. ¿Quan s'estrenà «La mare eterna»? Tal dia? Doncs, apa, que Borràs es llueixi! I «Terra Baixa»? Tal dia? Doncs, apa, que don Enric faci el salt a la taula! I «El nuvi»? Tal dia? Doncs, apa, que es tregui uns quants anys de sobre! I «La bona gent»? Tal dia? Doncs, apa, va per a ell! I «El ferrer de tall»? Tal dia? Doncs, per tot te deixoi!

I així successivament... Amb una mica de mètode, podrien trobar la manera de fer un parell d'homenatges cada setmana.

...I el procediment més còmode per a treure la conclusió que el nostre teatre té tanta vitalitat, que només pot viure dels morts.

★

PATETISME

No ens veírem amb cor de resistir l'estrena de «La Patètica», de Xavier Regàs, qualificada de «sainet barceloní» en els cartells, i no ens moguérem de casa. ¡Feia una nit tan xafogosa! Cap obra no ens hauria produït, per bona que fos, en tal nit com aquella, la delectació que sentíem en el nostre balcó, asseguts en una cadira baixa, amb un cànitr d'aigua fresca al costat i amb el pijama per tota indumentària. Des d'aquest elevat graó d'un paradís natural, compadïem, amb el pensament, els febles que per no haver pogut trencar les cadenes de l'amistat es veïeren obligats a suportar el doble martiri de la calor i de «La Patètica».

★

Sainet barceloní?, ens preguntàvem. ¿Quin sainet ni drama barceloní pot escriure's, ara com ara, sense que tingui per fons obligat aquest panorama invisible tot i tenir els ulls oberts com unes síndries? El subconscient s'entestava a replicar-nos: «Potser Xavier Regàs li ha posat...» I nosaltres, aneu a saber per quina tossuderia, li contestàvem: Creu-t'hol!

★

L'endemà, un amic de l'autor ens féu una mica d'anàlisi del barcelonisme de «La Pa-

tètica». La protagonista és filla d'un porter d'una casa aristocràtica de l'Eixampla. El qual porter, per constatar que és barceloní, ofega en vi les seves penes. La noia té una germana que és taxi-girl. Per tant, típicament barcelonina. I es deixa deshonrar pel senyoret del pis principal, que és marquès, i, com veieu, genuïnament barceloní. La noia demana al marqueset que s'hi casi, però aquest, com passa en semblants casos, s'hi nega, perquè si bé la noia, com ha demostrat, és del seu òrgan copular no és del seu braç. No es pot demanar res ni més nou, ni d' més pura sang barcelonina. La mare del marqueset, però, no és una mala mare, sinó tot el contrari. Quan sap la tragèdia de la filla del porter, exigeix al seu fill la reparació de l'ultratge que li ha fet. El noi s'hi nega, allegant tot allò tan barceloní del llinatge i de la sang blava. I llavors, la marquesa, per a decidir-lo, li revela el truc millor del sainet, quintaessencialment barceloní: ella era minyona del marquès-pare, el qual primer va fer-li aquell fill desnaturalitzat a qui ho explica, i després va casar-s'hi, complint com un cavaller... barceloní, naturalment.

El «sainet», com el lector deduirà, és arrancat de l'entranya viva de la Barcelona dels nostres amors. A cada principal de l'Eixam-

pla hi ha un marquès casat amb una minyona, a la qual de primer ha deshonrat... A cada porteria hi ha un borratxo... Totes les noies barcelonines són taxi-girls...

★

Barcelonisme, tot això tan carquinyoli? Apa, «buenas»! Però si Luis de Val no era del país!

★

Més que barcelonisme, greuge incontrolat a aquesta Barcelona que tenim invisible davant els ulls, sota les estrelles, i l'esperit de la qual sentim batègar, incert de si li serà permès de reposar de tot un dia de nequits, no pas per si un porter de paper d'estraça, s'embriaga, i si un marquès de cartó repara o no la deshonra d'una portereta de cartolina, sinó amb el pensament clavat en una barcelonina de carn i ossos.

...i que des de les trinxeres veïen per la immortalitat de la Barcelona autèntica...

★

Perdó, lector, si trobes que ens ho hem pres massa patèticament. ¡Es que quan ens toquen Barcelona, reaccionem com quan ens toquen la mare!

JUSTICIA TEATRAL

El veterà escriptor i autor dramàtic Felipe Pérez Capo, que resideix des de fa molts anys a Catalunya, i és un home comprensiu i afable, ha estat nomenat conseller de la Comissió Interventora del Espectacles Públics de Catalunya.

En prendre possessió del càrrec ha escrit unes quartilles que ha publicat un col·lega, i de les quals en traduïm i extractem aquest interessant paràgraf:

«Com que jo he estat sempre un enamorat de la Justícia, estic disposat a combatre totes les injustícies que es cometin en el meu ofici. Vaig per la primera: «Romanza húngara», sarsuela de Víctor Mora i Dotras Vila, estrenada al Novetats el 19 de febrer del 1937, es representà 95 vegades i produí un ingrés total de 292.276 pessetes. Ambdues xifres (representacions i ingressos) volen dir que és una obra «de públic». Per què no s'ha representat des del 15 de març d'aquest any? Qui ha posat el vet a aquesta obra que ha produït 60.000 duros i és d'autors nostres? Per què es menysprea «Romanza húngara» i s'aguanten als cartells «Los de Aragón» i «La Dolorosa»?»

Fins ací Pérez Capo.

★

D'ací en avall, deixem dir a Bernard Zimmer, l'humorista parisenc, que el novembre de 1937 escrivia:

«Hi ha una infinitat de persones culpables d'«exercici illegal» del teatre —autors, directors, actors, sastre, escenògrafs—, les quals mereixen ésser severament condemnades a l'exclusió total per un tribunal ideal c.mpost per representants qualificats del gust, de l'honestedat i de la gramàtica...»

—Vejam què ens portaran els reis!

MES BIBLIOGRAFIA

Una obra de pes

En un altre lloc d'aquest a cada pàgina més interessant número, parlem d'un amic que resideix a Mollet del Vallès i que ens va descobrir la transcendència literària de l'Anuari «Riera-Bailly Baillièr Reunidos».

La cosa va anar així:

Vam trobar el nostre amic a la plaça de la Universitat, carregat amb un embalum que li feia suar el sagí. Anava a agafar l'autobús.

Com s'esdevé cada vegada que trobem algú amb un paquet, la nostra perspicàcia va fer-nos sospitar que hi portava alguna cosa més mengívola que no pas l'Anuari «Riera-Bailly Baillièr Reunidos». I, maliciosos que som, vam dir-li:

—Alça, «manu»! Quina rebuda, quan arribis a casa teval!

—Què et penses que porto?—va fer, mig responent mig preguntant. I aprofità la parada per deixar el voluminós paquet a terra i eixugar-se el clatell i el pit de l'aigua que li brollava de no sabem quina inestroncable deu que fluïa de la seva closca.

—Tu diràs!—va insistir la nostra malícia.

—Em penso que t'equivoques... Saps què és això? Els tres volums de l'Anuari Riera, etc., del 1934.

La ganyota que devíem fer va resultar prou eloqüent perquè l'home es cregués obligat a donar explicacions.

—Veuràs, les vetlles se'ns fan tan llargues, que la dona i jo hem acordat dedicar-nos a la lectura. Vam discutir molt el gènere literari per al qual havíem de decidir-nos. I vam convenir que el més convenient era aquest Anuari. Tant per la intranscendència del seu contingut (passem uns moments que no ens convé encaparrar-nos), com per la seva extensió. Per via que en passem, la seva lectura ens durarà fins a Nadal.

Va tornar-se a eixugar la suor, i va continuar:

—Encara hi ha un altre truc, saps?... El d'un joc d'atzar. Dedicarem dues vetlles cada setmana a fer incursions a poblacions distintes, a la recerca de possibles amics o coneeguts. Per exemple: «On anem avui?», preguntaré jo. «A Ripoll», contestarà ella. Qui diu a Ripoll, diu a una altra banda; allí on repentinament se li acudeixi. Llavors, obrirem l'anuari per Ripoll, o per on sigui, i ens dedicarem a mirar si entre tots els noms que hi ha relacionats, n'hi trobem algun de coneegut...

—Realment, serà entretingut—li diguérem, per a no desanimar-lo.

—Oh, i útil—va afegir, amb un gran convenciment—. Perquè a continuació del descobriment escriurem una carta a l'individu descobert, demanant-li que per poc que pugui

Barcelona monumental

Es va reunir la Comissió d'homenatge a Guimerà. I un dels comissionats va dir:

—¿No recordeu, companys, que fa un grapat d'anys que hi ha fet el projecte d'un monument a Guimerà?

—Té raó! —exclamaren tots.

Aleshores, un altre, li va semblar recordar que no tan sols hi havia fet el projecte, sinó que ja es-

tava cercat el lloc d'emplaçament, i que, àdhuc, hi havien les pessetes recollides.

—On s'ha de fer el monument?—preguntà un nou-vingut al món dels homenatges.

—A la Plaça de Víctor-Hugo—li respongué un dels vells.

—Vet ací —intervingué el president— que ara no em recordo si és que havíem de fer un monument a Guimerà a la Plaça de Víctor-Hugo, o bé un monument a Víctor-Hugo a la Plaça de Guimerà...

I davant del dubte, hom decidí a no parlar més del monument, i a conformar-se amb una simple —i no gaire bonica— làpida posada a la casa on va morir el gran català.

★

Això de la Plaça de Víctor-Hugo i del monument a Guimerà sembla una broma i en canvi és molt seriós.

Els barcelonins ens hem fet un garbuix amb això dels homenatges topogràfics i topònims.

Per exemple, el monument a Frederic Soler és a la Rambla, i la plaça de Frederic Soler és a Sant Gervasi. A la plaça de Manuel Azaña hi ha el monument a l'almirall Marquet. Anselm Clavé té el monument a la Rambla de Catalunya i el carrer tocant al Passeig de Colom. A la plaça de Goya hi ha el monument a Layret, i en canvi l'Avinguda Francesc Layret va del moll a la Plaça d'Espanya. Del carrer de Casanova a l'estàtua del gloriós Conseller, tocant al carrer d'Ali-Bey, hi va ben bé un ral de tramvia. Teníem un carrer de Fortuny, però el monument que hom prepara va destinat a qual-sevol lloc ben allunyat del carrer.

I, si passem de les estàtues als edificis, ens trobem exactament amb el mateix embull. El Parlament és al Parc, i el carrer del Parlament és gairebé a Sants. L'Avinguda de la Generalitat és a la quinta força, i el Palau de la Generalitat és a la plaça de Sant Jaume...

Res: Barcelona és així. El geni de la raça.

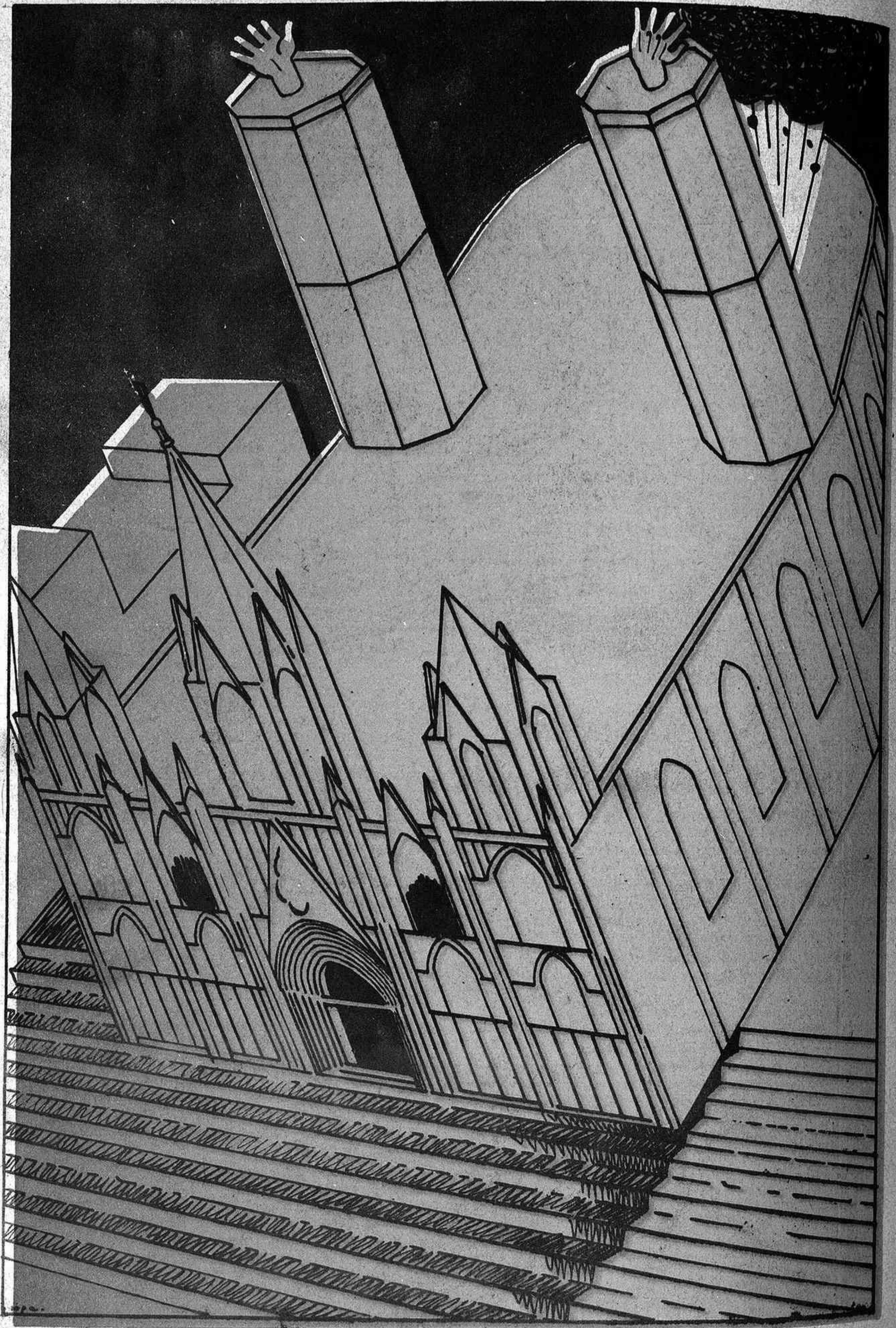
envii, per recader, algun pollastrot, alguna dotzena d'ous o el que sigui.

—No està mal pensat...

—I és clar que no!—afirmà, mentre es carregava altre cop a les espatlles el feixuc paquet—. No en dubtis pas: això —i assenyalava l'embalum— és millor que la «Divina Comèdia». I el Dant, si visqués, hauria d'aprendre molt dels senyors Riera i Bailly Baillièr «reunidos»!

OBJECTIU

— A la meva edat, m'han pres per una criatura.